
FOLKETINGET

Europaudvalget og Erhvervsudvalget

EU-konsulenten

INTERN EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 3. maj 2016

Kontrol med komitesager i de nordiske EU-landes parlamenter

Sammenfatning

Hverken det finske eller svenske parlament er lige så involveret i kontrollen med forslag til gennemførelsesretsakter som Folketinget.

De to parlamenter behandler kun meget sjældent forslag til gennemførelsesretsakter og har derfor heller ikke de samme problemer med for sene forelæggelser af komitesager som Folketinget.

Folketinget har ofte meget kort tid til at reagere på forslag til såkaldte gennemførelsesretsakter fra EU-Kommissionen, når regeringen forelægger dem for udvalgene.¹ Ifølge de aftaler, der er mellem regering og Folketing, skal sådanne forslag ganske vist forelægges Europaudvalget og det ansvarlige fagudvalg "så tidligt som muligt", så de har mulighed for at indkalde ministeren i samråd, før der træffes afgørelse om forslaget i den relevante rådskomite.²

Alligevel forelægges sagerne nogle gange så sent, at udvalgene i praksis ikke har mulighed for at foretage en ordentlig behandling af forslagene, inden de

---

¹ Regeringens forelæggelse sker normalt skriftligt i form af et grund-og nærhedsnotat. Er der tale om en sag af større rækkevidde skal sagen forelægges mundtligt til forhandlingsoplæg på et møde i Europaudvalget.

² Se bl.a. Europaudvalgets beretning af 19. februar 1999 om større åbenhed samt beretning af 10. maj 2001 om Europaudvalgets fremtidige arbejde.

vedtages i rådskomiteerne³. Typisk modtager Europaudvalget et grundnotat fra regeringen 8 dage før, forslaget er sat til afstemning i rådskomiteen, men nogle gange sker forelæggelsen endog endnu senere.⁴

Europaudvalget har derfor bedt EU-sekretariatet om at undersøge, hvordan parlamenterne i Sverige og Finland behandler komitesager, og om man i de to landes parlamenter har tilsvarende problemer med at modtage information om sagerne tidsnok til at kunne reagere på dem.⁵

Forelæggelsen af komitesager i Danmark

I Danmark¹ forelægges komitesager efter de samme regler, som gælder for forslag til retsakter vedtaget af Rådet og Parlamentet. *Væsentlige* sager forelægges til orientering i Europaudvalget og det ansvarlige fagudvalg, mens sager af *større rækkevidde* forelægges Europaudvalget mundtligt til forhandlingsmandat af ministeren. I 2014 forelagde regeringen 119 forslag til gennemførelsesretsakter for Europaudvalget.

I. Det finske Parlaments behandling af komitesager

I den finske Rigsdag findes der ikke særskilte regler for den finske regerings forelæggelse af forslag til gennemførelsesretsakter fra Kommissionen. Det betyder dog ikke, at de slet ikke forelægges for parlamentet. I den finske Rigsdag skelnes der bare ikke mellem behandlingen af gennemførelsesretsakter og "normale" lovgivningsmæssige retsakter vedtaget af Rådet og Parlamentet.

For samtlige EU-retsakter gælder den finske grundlovs normalregel: Hvis en EU-retsakt, uanset hvad den kaldes og uanset dens EU-retlige grundlag, har en retlig virkning, som ifølge finsk grundlovsfortolkning hører til Rigsdagens kompetence, skal den ufortøvet forelægges Rigsdagens europaudvalg.⁶ Rigsdagens stillingtagen er en nødvendig forudsætning for, at regeringen kan fremføre et finsk synspunkt i EU.

---

³ Det hedder i forordning 182/2011 i artikel 3, at formanden for den ansvarlige komite indkalder komiteen til møde mindst 14 dage efter, at udvalget har fået forelagt udkastet til gennemførelsesretsakt og udkastet til dagsorden. Der kan dog afviges fra denne regel i behørigt begrundede tilfælde.

⁴ Se Europaudvalget 2015-16 EUU Alm. del endelig svar på spørgsmål 21 af 15. januar 2016.

⁵ Gennemgangen bygger på informationer, som er indhentet fra centralt placerede embedsmænd i de to landes parlamenter.

⁶ Den finske Rigsdags europaudvalg er det såkaldt "Store Udvalg", som samtidig har en særlig fremtrædende placering i Rigsdagens arbejde med lovgivningen.

Hvis man for at opnå en tilsvarende retsvirkning i Finland skulle behøve en lov, da er rigsdagsbehandlingen obligatorisk. Hvis retsaktens virkning er sådan, at den i Finland havde kunne virkeliggøres f.eks. gennem en administrativ beslutning, da er det ikke nødvendigt at konsultere Rigsdagen. Det er regeringen, som under tjenestemandsansvar fortager bedømmelsen af, hvorvidt en sag skal forelægges Rigsdagen.⁷

I praksis ser det finske parlament dog kun relativt få forslag til gennemførelsesretsakter.⁸ Praksis er, at gennemførelsesretsakter, som anses for at være en direkte eller forudsigelig følge af den lovgivningsmæssige retsakt vedtaget af Rådet og Parlamentet, antages at have fået Rigsdagens mandat samtidig med, at Rigsdagen gav mandat til den lovgivningsmæssige retsakt. De få gennemførelsesretsakter, som behandles i det finske parlament, er dem, som viser sig at afvige fra det, som Rigsdagen kunne forudsige, da Rigsdagen behandlede den lovgivningsmæssige retakt.

Det finske parlamentet har ikke fastsat nogen nøjagtige tidsfrister for, hvornår forslag til gennemførelsesretsakter skal forelægges Rigsdagen. Rigsdagen forudsætter dog generelt, at forslaget skal forelægges i tilstrækkelig god tid til, at man kan give det en passende behandling i Rigsdagen, og som sikrer at Rigsdagen ikke stilles over for et "fuldbyrdet faktum".

Den finske Rigsdag har ikke oplevet de samme problemer som Danmark med for sen modtagelse i de ganske vist meget få tilfælde, hvor forslag til gennemførelsesretsakter er blevet forelagt Rigsdagen.

II. Det svenske parlaments behandling af komitesager

I Sverige er den svenske regering ikke forpligtet til hverken at sende forslag til gennemførelsesretsakter fra Kommissionen eller grundnotater om disse til den svenske Rigsdag. Ligesom i Finland findes der ikke særskilte bestemmelser om forelæggelse af Kommissionens gennemførelsesretsakter. Til gengæld er de omfattet af regeringens generelle informations- og samrådspligt over for Rigsdagen i EU-spørgsmål.

---

⁷ Også selvom rigsdagsbehandlingen ikke er obligatorisk, kan regeringen på eget initiativ sende en redegørelse til Rigsdagen, og regeringen skal sende en redegørelse, hvis det Store Udvalg beder om det. Det gælder bl.a. for EU-retsakter, som formelt ikke kræver rigsdagsbehandling, men som anses for at vedrører vigtige principielle eller politiske spørgsmål. Hvis det Store Uvalg bestemmer sig for, at vedtage en udtalelse til regeringen, bliver dette forpligtende for regeringen.

⁸ Der findes desværre ingen statistik over antallet af forelagte forslag til gennemførelsesretsakter, eftersom disse retsakter ikke klasificeres som særskilte retsaktstyper i Finland.

Regeringen udfører sin informationspligt ved bl.a. at forsyne Rigsdagen med visse kommissionsdokumenter. Det gælder f.eks. dokumenter i Kommissionens C-serie, som bl.a. indeholder vedtagne kommissionsbeslutninger. I 2015 drejede det sig ca. 185 gennemførelsesretsakter. Til gengæld har regeringen ingen pligt til at informere Rigsdagen om forslag til gennemførelsesretsakter.

Rigsdagens fagudvalg kan dog selv begære information og forhandling med regeringen om forslag til gennemførelsesretsakter.⁹ En vigtig praktisk forudsætning for at kunne anvende denne mulighed er dog, at regeringen gør opmærksom på situationer, hvor en ny vigtigt politisk beslutning har brug for forankring i Rigsdagen.

Endelig har regeringen samrådpligt med Rigsdagen, hvis vedtagelsen af en gennemførelsesretsakt forudsætter en rådsafgørelse. Dette gælder dog ikke regeringens stillingtagen til forslagene til gennemførelsesretsakter, da de vedtages som kommissionsafgørelser. Men det kan blive relevant, hvis Rådet vil gøre indsigelse mod, at Kommissionens udkast til gennemførelsesretsakt overskrider de gennemførelsesbeføjelser, Rådet og Parlamentet har fastsat i basisretsakten. Regeringen skal da underrette Rigsdagens europaudvalg om beslutningen og rådsføre sig med udvalget om, hvordan forhandlingerne skal føres.

Konklusion

Som det fremgår af ovenstående er hverken det finske eller svenske parlament så involveret i kontrollen med forslag til gennemførelsesretsakter som Folketinget. De to parlamenter behandler kun meget sjældent forslag til gennemførelsesretsakter og har derfor heller ikke de samme problemer med for sene forelæggelser af komitesager som Folketinget.

En vigtig del af forklaringen på, at der er meget lidt tid til at behandle forslag til gennemførelsesretsakter i de nationale parlamenter, er at regeringerne selv først modtager forslagene meget sent. Ifølge EU-reglerne skal forslagene til gennemførelsesretsakter først sendes til regeringerne 14 dage, før at rådskomiteen får forelagt sagen. Hvis regeringerne også skal have tid til at udarbejde et grundnotat om sagen, er der ikke megen tid tilbage til parlamentarisk kontrol, før forslaget skal vedtages i rådskomiteen.

---

⁹ Europaudvalget har en tilsvarende mulighed, hvis der foreligger særlige årsager.

Hvis der derfor virkelig skal gøres noget ved problemet, er der brug for at komiteforslagene sendes tidligere til regeringerne, så de får bedre tid til at forelægge sagerne i de nationale parlamenter.

Problemet med kort tid til at reagere på komitesager er da heller ikke nyt. Sidst spørgsmålet blev drøftet i Europaudvalget for alvor, var i 2001, hvor Europaudvalget i en beretning beklagede, at regeringen ikke fremsendte notater om komitesager så betids, at der i praksis var mulighed for at reagere. Europaudvalget aftalte derfor med regeringen, at "regeringen vil bestræbe sig på at fremsende notater om komitesager på så tidligt et tidspunkt, at der bliver reel mulighed for at gennemdrøfte sagen i partierne og komme med indsigelser eller kommentarer, herunder indkalde den pågældende minister til hastesamråd om sagen, inden den afgøres i komiteen"¹⁰.

Med venlig hilsen

Morten Knudsen
(3695)

---

¹⁰ Se Europaudvalgets beretning af 10. maj 2001 om Europaudvalgets fremtidige arbejde.